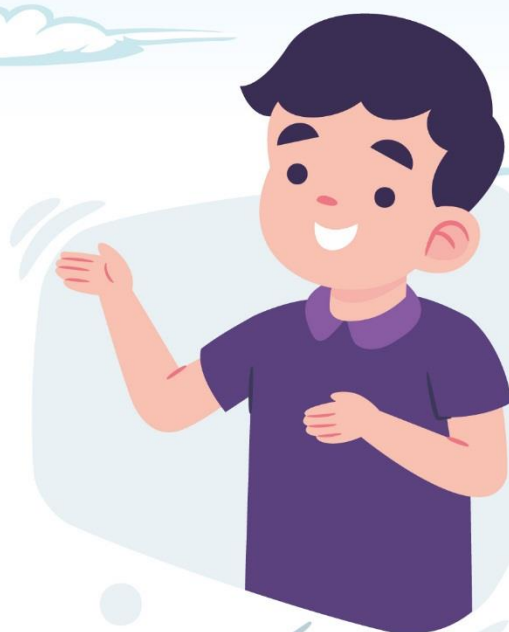

مطالعات اجتماعی پنجم

دبستان

(نکات و خلاصه درس)

فصل اول: زندگی با دیگران

درس اول من با دیگران ارتباط برقرار می کنم

همه ما انسان ها از زمانی که متولد می شویم، با دیگران زندگی می کنیم و با آنها ارتباط داریم. ما برای اینکه با دیگران ارتباط برقرار کنیم، خواسته ها، افکار و نظرات خود را درباره ی یک موضوع با آنها درمیان می گذاریم یا احساس خود را به آنها ابراز می کنیم.

گفت و گو

مهم ترین راه ارتباط انسان ها با یک دیگر **گفت و گو** (کلام) است.

هرگفت و گو دو طرف دارد: **گوینده**، یعنی کسی که صحبت می کند و **شنونده**، یعنی کسی که گوش می دهد.

از نکات مهم که گفت و گو، خوبی داشته باشیم: **خوب گوش دادن و خوب صحبت کردن** می باشد.

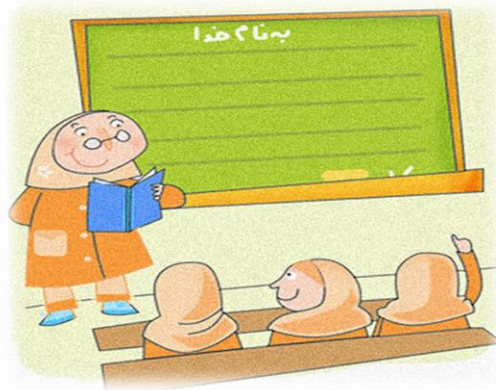

ویژگی یک شنونده خوب

- به حرف های او دقت و توجه کنیم؛ گاهی ممکن است صدای گوینده را بشنویم اما حواسمان به چیز دیگری باشد و یا کار دیگری انجام دهیم و خوب به حرف های او توجه نکنیم.
- کلام گوینده را قطع نکنیم و صبر کنیم حرف هایش تمام شود.
- به گوینده نگاه کنیم؛ وقتی کسی با ما صحبت می کند و ما به جای دیگری نگاه می کنیم، آن فرد احساس می کند که دوست نداریم به حرف هایش گوش دهیم یا از حرف هایش خسته شده ایم.
- گاهی با تکان دادن سر یا سوال کردن، گوینده را تشویق کنیم که به صحبت خود ادامه بدهد.

ویژگی یک گوینده خوب

- به شنونده نگاه کنیم.
- با صدای مناسب، یعنی نه خیلی بلند و نه خیلی آهسته، و نه تند و کند، حرف بزنیم. اگر موقع صحبت کردن، صدایمان مناسب نباشد، دیگران ممکن است زود خسته شوند و دیگر به حرف های ما گوش ندهند.
- منظور خودمان را روشن و واضح بیان کنیم.
- زمانی مناسب را برای حرف زدن با دیگران انتخاب کنیم؛ مثلاً اگر کسی در حال انجام دادن کاری است و وقت ندارد، مزاحم او نشویم.
- از کلمات مودبانه استفاده کنیم؛ وقتی در خواستی داریم، از عبارت های احترام آمیزی چون «لطفاً» و «خواهش می کنم» استفاده کنیم. همین طور اگر اشتباهی کردیم، بگوییم «معذرت می خواهم». در گفت و گو با بزرگ ترها، به جای واژه ی «تو»، از «شما» استفاده کنیم.

حریم شخصی

حریم شخصی هر فرد محدوده ای است که هیچ کس نباید بدون اجازه و رضایت او وارد آن شود.

افراد دوست ندارند دیگران درباره ی بعضی موضوعات خصوصی شان از آنها سوال کنند؛ چون این موضوعات به دیگران مربوط نمی شود و در زندگی آنها تاثیری ندارد. بنابراین، اگر افراد دوست نداشته باشند درباره ی مسائل خصوصی شان توضیح بدهند، ما حق نداریم کنجکاوی کنیم و وارد حریم شخصی آنها شویم.

ارتباط غیر کلامی

ما هنگام گفت و گو بعضی از چیزها را بدون صحبت کردن، به دیگران انتقال می دهیم؛ برای مثال، با تکان دادن سر نشان می دهیم که حرف طرف مقابل درست است یا با حرکات صورت نشان می دهیم که از شنیدن موضوعی تعجب کرده ایم. به این نوع ارتباط، **ارتباط غیر کلامی** می گویند.

در یک ارتباط خوب، حالت های چهره و حرکات و رفتارهای ما نیز مانند صحبت کردن و گوش دادن اهمیت دارند.

ما می توانیم با رفتار و حالت های صورت خود نشان دهیم که خوشحال، غمگین، دلخور یا شادیم .

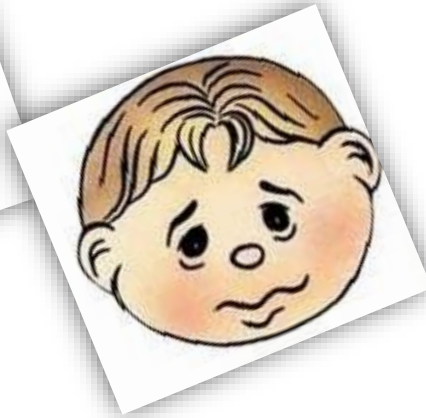
درس دوم: احساسات ما

۱. خوشایند

۲. ناخوشایند

برخی از احساسات خوشایند

شادی

شادی احساسی است که هم خود ما می توانیم آن را در خودمان به وجود بیاوریم و هم دیگران می توانند با انجام دادن کارهایی این احساس را در ما ایجاد کنند.

برخی احساسات ناخوشایند

غم و اندوه

همه ی مردم گاهی شاد می شوند و گاهی غمگین. هیچ کس احساس غم را دوست ندارد اما باید توجه کنیم که احساس غم احساسی طبیعی (عادی) است و همه ی انسان ها در زندگی، گاهی این احساس را پیدا می کنند.

همان طور که چیزهای مختلفی ممکن است ما را شاد کند، چیزهای مختلفی هم ممکن است ما را غمگین کند.

گاهی رفتارهای دیگران ما را اندوهگین می کند. گاهی نیز خود ما با کارهایی که انجام می دهیم باعث ناراحتی خودمان می شویم.

گاهی نیز حوادثی مانند جدایی از کسانی که آنها را دوست داریم، بیماری یا مرگ عزیزانمان، ما را غمگین می کند.

ترس

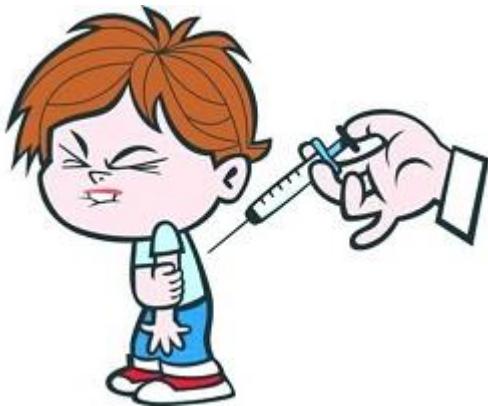
ترس احساسی طبیعی و عادی است که در انسان و جانوران وجود دارد.

حتماً شما هم مثل همه ی انسان های دیگر تاکنون بارها احساس ترس را تجربه کرده اید؛ برای مثال، ترس از حیوانات درنده و موزی، ترس از بلندی و ترس از صداهای وحشتناک و مهیب.

این گونه ترس ها « **ترس به جا** » هستند و از انسان محافظت می کنند.

خداوند این نوع ترس ها را برای مقابله با خطر در وجود جانداران قرار داده است.

بعضی از ترس ها **نا به جا** و نادرست اند؛ مانند ترس از تاریکی اتاق یا خانه، ترس از امتحان، ترس از موجودات خیالی مانند غول و هیولا، ترس از آمپول و رفتن به دندان پزشکی، و ترس از دست دادن نزدیکان.

درس سوم: همدلی با دیگران

همدلی یعنی اینکه فرد بتواند احساسات، رفتار و شرایط دیگری را درک کند و خودش را به جای او بگذارد.

همه ی افراد ممکن است در زندگی با حواث ناخوشایندی روبه رو شوند. وقتی شرایط و احساسات افراد را در موقعیت های مختلف درک می کنیم، با آنها همدلی کرده ایم.

نمونه ای از همدلی ها

❖ توضیح دادن روش کار برای انجام تکالیف زمانی که دوستانمان به کمک نیاز دارند.

❖ کمک کردن به افراد ناشنوا برای برقراری ارتباط با دیگران.

❖ کمک کردن به افراد سالمند که به دلیل بیماری نمی توانند از خانه خارج شوند.

در جامعه، موسسه هایی وجود دارند که به افراد نیازمند یا کسانی که با مشکلات و حوادثی روبه رو شده اند، کمک می کنند تا گرفتاری و رنج آنها کمتر شود.

دو نمونه از این موسسات عبارتند از:

«جمعیت هلال احمر»

و

«سازمان انتقال خون»

جمعیت هلال احمر

جمعیت هلال احمر
جمهوری اسلامی ایران

در حوادثی مانند سیل، زلزله و تصادف های رانندگی به مردمی که خانه و وسایل خود را از دست داده اند یا مجروح شده اند، کمک می کند و به آنها غذا، لباس و دارو می رساند.

سازمان انتقال خون

سازمان انتقال خون ایران وظیفه ی گرفتن خون از داوطلبان و انتقال آن به درمانگاه ها و بیمارستان ها را به عهده دارد. گاهی بعضی از بیماران در بیمارستان ها به خون نیاز پیدا می کنند و افرادی داوطلب می شوند که برای کمک به آنها خون خود را اهدا کنند.

درس چهارم: من عضو گروه هستم

گروه

گروه از تعدادی افراد تشکیل می شود که فعالیت های مشترکی دارند و برای رسیدن به هدفی مشترک با هم ارتباط برقرار می کنند.

برای اینکه عضو موثر گروه باشیم چه کارهایی باید انجام دهیم؟

اولین نکته ای که اعضای هر گروه باید به آن توجه کنند این است که برحسب استعدادها و توانایی هایشان، نقشی را به عهده بگیرند و **وظایف** خود را بشناسند و انجام دهند. اگر در گروه فقط بعضی از افراد فعالیت کنند و بقیه هیچ فعالیتی نداشته باشند، زحمت ها به دوش عده ای گذاشته می شود و کارها به خوبی پیش نمی رود.

اعضای یک گروه باید **روابط خوبی** با هم داشته باشند؛ یعنی مهربان و همدل باشند و به یکدیگر کمک کنند.

یکی از نکته های مهمی که در هر گروه باید رعایت شود، **نظم و مقررات** است.

اعضای یک گروه باید به نظر یکدیگر **احترام** بگذارند و در تصمیم گیری ها و انجام کارها **مشورت و همفکری** کنند.

مشورت و همفکری

یکی از ویژگی های مهمی که اعضای هر گروه باید داشته باشند، اعتقاد به همفکری و مشورت در کارهاست. اعضای گروه در تصمیم گیری ها، وضع مقررات و قوانین برای فعالیت ها و یا تقسیم کارها بین خودشان با هم مشورت می کنند. همفکری و مشورت باعث می شود که ما بتوانیم از افکار و نظرات دیگران استفاده کنیم.

در دین اسلام، به مشورت کردن در کارها سفارش شده است و حتی نام یکی از سوره های قرآن کریم «شوری» است.

قرآن کریم می فرماید :

... وَأْمُرْهُمْ شُورَىٰ بَيْنَهُمْ؛

... و در کارهایشان با یکدیگر مشورت می کنند.

سوره ی شوری، آیه ی ۳۸

شورا

در مدرسه، محله، کارخانه، شهر و روستا گروه‌های بزرگ‌تری هستند که برای حل مشکلات و انجام دادن بهتر کارها افرادی را به عنوان نماینده‌ی خود انتخاب می‌کنند. این نمایندگان شورایی تشکیل می‌دهند. در شورا همه‌ی افراد می‌توانند نظر خود را بیان کنند. به این ترتیب، برای حل مشکلات جامعه و تصمیم‌گیری، از فکر و تجربه‌ی همه استفاده می‌شود و در نتیجه، آن جامعه را می‌توان بهتر اداره کرد.

«شورا» یعنی گروهی از افراد که برای انجام دادن کاری با یکدیگر مشورت می‌کنند.

شورای دانش آموزی

هدف از تشکیل شورای دانش آموزی این است که مسئولان مدرسه از نظرات و نیازهای دانش آموزان درباره ی مسائل درسی و امور مربوط به مدرسه آگاه شوند و در کارهای مدرسه از مشارکت آنان استفاده کنند.

در نیمه اول آبان ماه هر سال در مدارس ایران انتخابات شوراهای دانش آموزی برگزار می شود. اعضای این شوراها نمایندگان دانش آموزان هستند.

بانک محتوای آموزشی SET

آسان و سریع مطالب مهم را مرور کنید و برای آزمون آماده شوید.

همین الان کلیک کن

دوره‌های آموزشی

با دوره‌های آموزشی وارد مسیر یادگیری شوید و گام به گام خود را در کل درس راحت کنید.

نمونه‌سوال‌ات حل شده

با نمونه سوال‌ات حل شده درس به درس، مثال‌های مهم را ببینید و مفاهیم را آسان درک کنید.

خلاصه نکات

با خلاصه نکات درس به درس فقط به نکات مهم بپردازید و زمان را ذخیره کنید.

ویدئو آموزشی

با ویدئوهای کوتاه درس به درس، مطالب درس را آسان و سریع یاد بگیرید.

www.youtube.com/@saminskill

www.aparat.com/set_ir_official

www.instagram.com/set.ir.shop

t.me/set_ir_levelup

[@set_ir_levelup](https://www.facebook.com/set_ir_levelup)

[@levelupset](https://www.facebook.com/levelupset)

۰۲۱۴۴۰۷۰۷۳۰

۰۹۰۲۷۱۴۳۴۰۲

اسکن کنید